Review Articles

One Health: Companion Animal Perspective

Walasinee Moonarmart*

Department of Clinical Sciences and Public Health, Faculty of Veterinary Science, Mahidol University
999 Phuttamonthon 4 Road, Salaya, Nakhon Pathom 73170
***Corresponding author, E-mail address: walasinee.moo@mahidol.ac.th**

Abstract

We are facing with complex forms of global change today. Urbanization has been broadened worldwide as well as an increasing in numbers of companion animals. Transportation between cities, countries, and continents is more serviceable than in the past. However, natural disaster appears more frequent together with these changes, affecting humans, animals, and environment directly and indirectly; for example, re-emerging of zoonotic diseases, and antimicrobial resistance. Therefore, one health approach has been proposed the unification of the medical, veterinary, and related professions with the establishment of collaborative ventures in human health, animal health, and environmental health.

Keywords: animal, environment, human, one health, re-emerging disease

ความสำคัญของสัตว์เลี้ยงเป็นเพื่อนตามแนวทาง One Health

วลาสินี มูลอามาตย์*

ภาควิชาเวชศาสตร์คลินิกและการสาธารณสุข คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
999 ถ.พุทธมณฑลสาย 4 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
*ผู้รับผิดชอบบทความ E-mail address: walasinee.moo@mahidol.ac.th

บทคัดย่อ

โลกยุคปัจจุบันเจริญอย่างรวดเร็ว มนุษย์อยู่อาศัยในสังคมเมืองมากขึ้น เช่นเดียวกับการเลี้ยงสัตว์เป็นเพื่อนควบคู่กันไป การเดินทางข้ามทวีปทำได้ง่ายและสะดวกรวดเร็ว ขณะเดียวกันธรรมชาติก็มีการปรับเปลี่ยน ส่งผลให้เกิดภัยธรรมชาติบ่อยครั้งและรุนแรงมากกว่าในอดีต เหล่านี้ล้วนกระทบต่อสุขภาพมนุษย์ สัตว์และสิ่งแวดล้อม เช่น การเกิดโรคอุบัติใหม่ ซึ่งหนึ่งในนั้นเป็นโรคติดต่อจากสัตว์สู่มนุษย์ ดังนั้น แนวคิดเรื่อง one health จึงเกิดขึ้นจากความพยายามบูรณาการการทำงานร่วมกันของหลายสาขาวิชาชีพเพื่อแก้ปัญหาที่สลับซับซ้อนที่เกิดจากผลกระทบร่วมกันระหว่างมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ : one health มนุษย์ สัตว์ สิ่งแวดล้อม โรคอุบัติใหม่

บทนำ

แนวคิดเรื่อง 'one health' เกิดจากความพยายามบูรณาการการทำงานร่วมกันของหลายสาขาวิชาชีพตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ จนถึงระดับโลก เพื่อสุขภาพที่ดีของมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อม เมื่อพิจารณาความเชี่ยวชาญของแต่ละสาขาวิชาชีพแล้วจะเห็นได้ว่าสัตวแพทย์มีบทบาทสำคัญในการดูแลสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อม แต่บทบาทที่สำคัญนี้อาจถูกมองข้ามหรือละเลยไป อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากลักษณะของงานประจำของแต่ละวิชาชีพแล้ว จะเห็นได้ว่าวิชาชีพสัตวแพทย์ถือเป็นวิชาชีพหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการทำหน้าที่ประสานการดูแลสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อม

การเปลี่ยนแปลงแบบพลวัตเกิดแบบเชื่อมโยงกันทุกภาคส่วนไม่สามารถแบ่งแยกได้ การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปตามความต้องการอันไร้ขีดจำกัดที่ไม่มีใครเคยคาดคิดมาก่อน ซึ่งหากพยากรณ์ตามข้อมูลในปี พ.ศ. 2543 จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2563 ประชากรโลกจะมีความต้องการแหล่งโปรตีนจากสัตว์เพื่อเป็นอาหารเพิ่มขึ้นกว่า 50% ของความต้องการในปี 2543 (Delgado et al. 2001) ดังนั้นจึงมีความคาดหวังที่จะเพิ่มการผลิตสัตว์เศรษฐกิจเพื่อการบริโภค ในขณะที่ผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อมก็เป็นสิ่งที่เกิดตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในปี พ.ศ. 2548 มีรายงานพบโรคติดเชื้อจำนวน 1,416 โรคในมนุษย์ และกว่า 60% ของโรคเหล่านี้มีสาเหตุมาจากเชื้อก่อโรคหลากหลายชนิดร่วมกัน ซึ่งล้วนเป็นผลที่เกิดตามมาจากการเปลี่ยนแปลงข้ามสายพันธุ์ (Taylor and Yolken 2005) ยิ่งกว่านั้น ในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมาประมาณ 75% ของโรคอุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นในมนุษย์เป็นโรคที่ติดต่อมาจากสัตว์ (Brown and Silverman 1999) ดังนั้นแนวคิดด้าน one health ในปัจจุบันจึงมุ่งเน้นถึงโรคของสัตว์ป่าและการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมว่ามีผลกระทบอย่างไรต่อสุขภาพมนุษย์และสัตว์เลี้ยงเป็นอาหาร อย่างไรก็ตามสัตว์เลี้ยงเป็นเพื่อน เช่น สุนัข แมว รวมถึง นก ปลา กระต่าย และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดเล็กอื่นๆ ก็มีความสำคัญเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพราะความนิยมในการเลี้ยงสัตว์เป็นเพื่อนเพิ่มมากขึ้นทั่วโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมเมืองเป็นผลให้มีการทำธุรกิจเพาะพันธุ์สัตว์เลี้ยงเหล่านี้เพื่อจำหน่าย ทำให้มีการเคลื่อนย้ายสัตว์เลี้ยงและสัตว์แปลกข้ามถิ่นมากขึ้นดังนั้นสมาพันธ์ World Small Animal